

## Beslut

Luleå kommun  
[lulea.kommun@lulea.se](mailto:lulea.kommun@lulea.se)

2012-01-12  
Dnr 40–2011:1362

Boskataskolan  
[anders.wallgren@skol.lulea.se](mailto:anders.wallgren@skol.lulea.se)

## Beslut

---

efter kvalitetsgranskning av idrott och hälsa i  
grundskolan i Boskataskolan i Luleå kommun

Luleå kommun  
[lulea.kommun@lulea.se](mailto:lulea.kommun@lulea.se)

2012-01-12  
1 (4)

Dnr 40–2011:1362

Boskataskolan  
[anders.wallgren@skol.lulea.se](mailto:anders.wallgren@skol.lulea.se)

## Inledning

---

I detta beslut ges en sammanfattande bedömning utifrån kvalitetsgranskningens resultat och en beskrivning av de utvecklingsområden som framstått som mest centrala att prioritera i det lokala kvalitetsarbetet. För en utförligare beskrivning av kvalitetsgranskningens resultat och Skolinspektionens bedömningar i sin helhet se bilaga, Rapport efter kvalitetsgranskning av idrott och hälsa i Boskataskolan i Luleå kommun.

## Sammanfattande bedömning

---

Skolinspektionen har granskat idrott och hälsa i Boskataskolan i Luleå kommun.

Skolinspektionen bedömer att Boskataskolan i många avseenden erbjuder eleverna en varierad och för eleverna inspirerande undervisning i idrott och hälsa. Den undervisning Skolinspektionen tagit del av präglades av en tydlig struktur och organisation där alla elever som deltog i undervisningen involverades. Lärandemiljön i undervisningssituationen måste betecknas som trygg och avslappnad där både pojkar och flickor gavs utrymme att utvecklas i sitt lärande.

Det finns dock flera områden som skolan behöver åtgärda för att ytterligare utveckla kvaliteten på utbildningen. Det är till exempel viktigt att rektor och lärare följer upp att undervisning ges inom alla kunskapsområden och att skolan tydliggör sina rutiner för arbetet med särskilt stöd inom idrott och hälsa så att elever som riskerar att inte nå kunskapskraven och får särskilt stöd också får utarbetade åtgärdsprogram.

Det är ur ett likvärdighetsperspektiv viktigt att skolan stärker kompetensutvecklingen och samverkansformer för lärare i idrott och hälsa. Det är också viktigt att eleverna görs medvetna om sambandet mellan de aktiviteter som genomförs på lektionerna och vad de förväntas kunna utifrån kunskapskraven i kursplanen för idrott och hälsa. Skolan behöver också se till att miljön i samband med dusch och ombyte är trygg för eleverna.

## Identifierade utvecklingsområden

---

Skolinspektionen har i kvalitetsgranskningen av undervisningen i idrott och hälsa identifierat ett antal viktiga utvecklingsområden för att höja undervisningens kvalitet:

- ***Undervisningen i idrott och hälsa behöver utvecklas inom följande områden så att den i större utsträckning täcker in kursplanens syfte och centrala innehåll.***
  - Skolan behöver se till att eleverna ges en undervisning i idrott och hälsa som minst täcker in kursplanens syfte och alla kunskapsområden (Kursplan för idrott och hälsa)
  - Läraren behöver utveckla sammanfattning och elevernas möjlighet till reflektion kring lektionens innehåll. (1 kap. 4 § skollagen samt Lgr 11: 1. Skolans värdegrund och uppdrag, en likvärdig utbildning; 2.2. Kunskaper, riktlinjer)
  - Skolan behöver se till att elever som riskerar att inte nå kunskapskraven i idrott och hälsa och får särskilt stöd också får utarbetade åtgärdsprogram (3 kap. 7–9 §§ skollagen)
  - Rektorn behöver se till att undervisningen i ämnet idrott och hälsa systematiskt följs upp och utvärderas (2 kap. 9 § skollagen samt Lgr 11, 2.8 Rektors ansvar)
- ***Undervisningen i idrott och hälsa behöver utvecklas inom följande områden så att den i större utsträckning uppfyller styrdokumentens krav på en likvärdig utbildning efter varje elevs förutsättningar och behov.***
  - Skolan behöver tydliggöra kopplingen för eleverna mellan undervisningen och syfte och centralt innehåll för idrott och hälsa (Lgr 11, 1. Skolans värdegrund och uppdrag, rättigheter och skyldigheter)
  - Lärarna i idrott och hälsa behöver utveckla beredskap för hur situationer ska hanteras då elever inte kan delta i den gemensamma undervisningen (7 kap. 3 och 17 §§ skollagen, Lgr 11: 1. Skolans värdegrund och uppdrag, en likvärdig utbildning; 2.2 Kunskaper, riktlinjer)
  - Skolan behöver skapa möjligheter för lärarna i idrott och hälsa till samverkan med andra lärare (Lgr 11: 2.2 Kunskaper, riktlinjer; 2.8 Rektorns ansvar)
  - Skolan behöver se till att lärarna får kompetensutveckling så att de kan följa ämnets utveckling och bedriva undervisning helt i enlighet med de nationella målen (2 kap. 34 § skollagen samt Lgr 11, 2.8 Rektorn ansvar)

- Skolan behöver se till att inga elever utsätts för kränkande behandling i samband med undervisningen i idrott och hälsa (6 kap. 6–7 §§ skollagen samt Lgr 11, 2.1 Normer och värden)

## **Uppföljning**

---

Huvudmannen ska senast den 12 augusti 2012 redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån de utvecklingsområden myndigheten identifierat. Om åtgärder ännu inte vidtagits ska huvudmannen ange tidplan för planerade åtgärder och vem som ansvarar för att genomföra åtgärder.

Redogörelsen skickas per post till *Skolinspektionen, box 3177, 903 04 Umeå* eller via e-post, till *kristian.hansson@skolinspektionen.se*. Ange dnr 40-2011:1362 i de handlingar som sänds in.

## **Ansvar för undervisningens kvalitet**

---

Av skollag och skolförordningar framgår det ansvar som lärare, rektor och huvudman har för undervisningens kvalitet. Den kvalitetsgranskning som Skolinspektionen genomfört berör på olika sätt dessa ansvarsnivåer. Nedan ges några exempel.

*Lärarna i idrott och hälsa* ansvarar för att i enlighet med de nationella styrdokumenterna planera och genomföra undervisningen. Lärarna har även ett ansvar för att följa upp och bedöma, dokumentera och kommunicera elevernas kunskapsutveckling samt för att samverka med andra lärare i arbetet för att nå utbildningsmålen.

*Rektorn* har som pedagogisk ledare ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas på att nå de nationella målen. Rektorn har ett resultatansvar och därmed ett särskilt ansvar för att förutsättningar finns för en ändamålsenlig undervisning i idrott och hälsa, i form av lärarkompetens, resurser och stödåtgärder. Rektorn ansvarar för skolans inre organisation och likaså för samverkan med avlämnande och mottagande skolor.

*Huvudmannen* har det övergripande ansvaret för att utbildningen genomförs i enlighet med författningarna. Det innebär bland annat ett ansvar för att rektor och lärare har nödvändiga kunskaper om de föreskrifter som gäller, och att de ges förutsättningar att omsätta dessa i praktik.

I ärendets slutliga handläggning har Stefan Persson deltagit.

**På Skolinspektionens vägnar**

Joakim Blomberg  
Enhetschef

Kristian Hansson  
Undervisningsråd

**Bilaga**

Bilaga 1      Skolinspektionens rapport efter kvalitetsgranskning av idrott och hälsa i  
Boskataskolan i Luleå kommun

# Rapport

---

efter kvalitetsgranskning av idrott och hälsa i  
grundskolan i Boskataskolan i Luleå kommun

## **Innehåll**

---

Inledning

Resultat

Bakgrundsuppgifter om Boskataskolan

Syfte och frågeställningar

Metod och material

## **Inledning**

---

Skolinspektionen genomför under hösten 2011 en kvalitetsgranskning av undervisningen i idrott och hälsa i grundskolans årskurser 4–6. Granskningen av Boskataskolan i Luleå kommun ingår i detta projekt.

Boskataskolan besöktes den 18 - 19 oktober 2011. Ansvariga inspektörer har Undervisningsråden Kristian Hansson och Stefan Persson varit. I denna rapport redovisar inspektörerna sina iakttagelser, analyser och bedömningar. Förutom en redogörelse av kvalitetsgranskningens resultat ges även en kort beskrivning av granskningens syfte, frågeställningar och genomförande.

Kvalitetsgranskningen av undervisningen i idrott och hälsa genomförs i totalt 28 kommunala skolor och 8 fristående skolor. När kvalitetsgranskningen av idrott och hälsa är avslutad i sin helhet redovisas de samlade resultaten i en övergripande kvalitetsgranskningsrapport. För de skolor som ingått i granskningen ger rapporten en referensram och en möjlighet till jämförelse med förhållanden på andra skolor. Det enskilda beslutet kan därmed sättas in i ett större sammanhang.

## Resultat

---

### 1. Täcker undervisningen i idrott och hälsa in syftet och alla kunskapsområden så att eleverna ges möjlighet att uppnå kunskapskraven?

---

Syftet med undervisningen i idrott och hälsa är enligt **kursplanen** att eleverna ska ges möjlighet att utveckla kunskaper i att planera, genomföra och värdera olika rörelseaktiviteter. Vidare ska eleverna ges förutsättningar för att utveckla goda levnadsvanor och ges kunskaper om hur fysisk aktivitet förhåller sig till psykiskt och fysiskt välbefinnande. Eleverna ska också utveckla förmågan att vistas i utemiljöer under olika årstider och få förståelse för värdet av ett aktivt friluftsliv. Kursplanen anger därvid tydligt ett centralt innehåll för undervisningen uppdelat i områdena rörelse, hälsa och livsstil samt friluftsliv och utevistelse. **Skollagen** anger att lärarna ska ha utbildning för den undervisning de bedriver. Enligt **läroplanen** har rektor ansvar för att undervisningen följs upp och utvärderas.

**Forskning och beprövad erfarenhet** visar att en stor del av lektionsinnehållet i idrott och hälsa handlar om rörelseaktiviteter där olika typer av bollspel och tävlingsidrott dominerar. Delar som behandlar hälsa och livsstil samt friluftsliv och utevistelse får inte sällan stå tillbaka. Både lärare och elever tenderar att uppfatta ämnet på ett sätt som avviker från det kunskapsobjekt som finns beskrivet i kursplanen. Ofta bedöms eleverna efter parametrar som närvaro och inställning samt efter mätbara idrottsprestationer. Skolor som följer kursplanens innehåll, uppmärksammar samtliga elevers intressen och behov och som har tydliga bedömningskriterier med grund i kursplanen är de som lyckas bäst i sin undervisning i idrott och hälsa.

---

#### *Får eleverna undervisning i idrott och hälsa i den omfattning de har rätt till?*

Av intervjuer med rektor och lärare samt de dokument som Skolinspektionen tagit del av framgår att Boskataskolan följer Luleå kommuns centrala timplan. Från denna framgår att undervisningen i idrott och hälsa omfattar 500 timmar från årskurs 1–9. Enligt skolans lokala timplan får eleverna 288 timmars undervisning från årskurs 4–6. Enligt intervjuer med lärare och elever ingår inte dusch och ombyte i undervisningstiden. Skolinspektionen bedömer därför att eleverna får undervisning i idrott och hälsa i enlighet med de 500 timmar som skollagen anger för ämnet idrott och hälsa i grundskolan.

#### *Får eleverna en undervisning som minst täcker in syftet och alla kunskapsområden?*

Skolan har till Skolinspektionen redovisat terminsplaneringar för ämnet idrott och hälsa från årskurs 4–6. Av denna planering framgår att samtliga innehållspunkter i kursplanens centrala innehåll inte ingår i undervisningen. Denna bild bekräftas vid samtalen med rektor, lärare och elever. Eleverna i årskurserna 4, 5 och 6 på Boskataskolan ges inte undervisning i levnadsvanor, kroppsuppfatt-

ning och självbild. Skolan behöver därför se till att eleverna ges undervisning i detta.

***Ger undervisningen eleverna möjlighet att uppnå alla kunskapskrav i idrott och hälsa?***

De lektioner Skolinspektionen tagit del av innehöll dans till musik. Undervisningen präglades av en tydlig struktur och organisation där alla elever som deltog i undervisningen involverades. Lärandemiljön under lektionen kan betecknas som trygg och avslappnad där både pojkar och flickor gavs utrymme att utvecklas i sitt lärande.

**Tabell 1. Andel elever som nått målen i ämnet idrott och hälsa<sup>1</sup>**

| Årskurs | år 2006        | år 2007        | år 2008        | år 2009        | år 2010        |
|---------|----------------|----------------|----------------|----------------|----------------|
| 5       | Uppgift saknas | Uppgift saknas | Uppgift saknas | Uppgift saknas | Uppgift saknas |

**Källa:** Skolans uppgifter

Skolan saknar sammanställningar för elevernas måluppfyllelse i årskurs 5. Vid besöket uppger dock rektor och lärare att under senare år har samtliga elever nått målen för årskurs 5. Några elever har riskerat att inte nå målen i simning men har då fått extra lektioner. Läraren i idrott och hälsa uppger att det för närvarande inte finns några elever som riskerar att inte nå övriga kunskapskrav.

Observationer och intervjuer med lärare och elever visar också att eleverna i liten utsträckning ges utrymme att reflektera över sitt lärande. Bland annat som en följd av detta framstår kopplingen för eleverna som otydlig mellan de aktiviteter som bedrivs i undervisningen i relation till vilket syfte och sammanhang de genomförs. Det innebär att eleverna genomför aktiviteter utan att få vägledning i hur olika moment och uppgifter hör ihop med lektionens lärandemål och därmed saknas koppling till ämnets syfte, centrala innehåll och kunskapskrav.

---

<sup>1</sup> Resultaten i tabellen illustrerar måluppfyllelse utifrån tidigare bestämmelser i skollag (1985:1100), grundskoleförordning (1994:1194) samt läroplan (Lpo 94) och kursplan. Bedömningen av elevernas möjligheter att uppnå kunskapskraven enligt Lgr 11 baseras på måluppfyllelse enligt tidigare bestämmelser samt de förutsättningar undervisningen ger vid granskningstillfället.

Skolinspektionen bedömer därför att det är viktigt att läraren ger eleverna möjlighet att reflektera kring de övningar som genomförts.

Elever som har svårt att uppnå kunskapskraven för ämnet idrott och hälsa får särskilt stöd. Det kan till exempel handla om att de tränat extra på vissa moment utanför ordinarie lektionstid. Däremot saknas utarbetade åtgärdsprogram för dessa elever. Skolan behöver därför se till att elever som riskerar att inte nå kunskapskraven i idrott och hälsa och får särskilt stöd också får utarbetade åtgärdsprogram.

### ***Utgår lärarnas bedömning från kunskapskraven i idrott och hälsa?***

Kursplanen för idrott och hälsa anger de kunskapskrav som eleverna minst ska ha uppnått i slutet av det sjätte skolåret. Lärarnas bedömning av elevernas kunskaper ska utgå från dessa krav.

Intervju med lärare och de skriftliga omdömen som Skolinspektion tagit del av, visar att eleverna bedöms utifrån kursplanens kunskapskrav. Läraren är väl insatt i de kunskapskrav som gäller för årskurs 6 och använder sig av en bedömningsmall där eleverna bedöms i relation till kunskapskraven.

### ***Har lärarna utbildning för den undervisning de bedriver?***

Vid Boskataskolan undervisar en lärare i ämnet idrott och hälsa i årskurserna 4–6. Lärare har gymnastiklärarexamen med magisterexamen samt sjukgymnastutbildning.

### ***Tar rektor ansvar för att undervisningen i ämnet idrott och hälsa följs upp och utvärderas?***

Enligt läroplanen ansvarar rektor för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till nationella mål och kunskapskrav. Rektor ska också enligt skollagen leda och samordna det pedagogiska arbetet vid skolan och verka för att utbildningen utvecklas.

Rektorn på Boskataskolan följer upp undervisningen och verksamheten i idrott och hälsa främst genom medarbetarsamtal med läraren samt vardagliga kontakter och lektionsbesök. Därutöver fångas indikatorer från elever och vårdnadshavare upp. Däremot saknas en samlad och dokumenterad uppföljning och utvärdering som kan bilda underlag för åtgärder i syfte att utveckla under-

visningen i ämnet. Detta framkommer i intervjuer med rektorn och med läraren som undervisar i idrott och hälsa.

Skolinspektionen bedömer att idrott och hälsa inte ingår i skolans kvalitetsarbete. Därför behöver rektorn ta ansvar för att undervisningen i ämnet idrott och hälsa systematiskt följs upp och utvärderas.

**Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att Boskataskolan i många avseenden erbjuder eleverna en utbildning som täcker in kunskapsområdena och kunskapskraven för idrott och hälsa. Den undervisning Skolinspektionen tagit del av präglades av en tydlig struktur och organisation där alla elever som deltog i undervisningen involverades. Lärandemiljön under lektionstid kan betecknas som trygg och avslappnad där både pojkar och flickor gavs utrymme att utvecklas i sitt lärande.**

Det finns dock flera områden som skolan behöver åtgärda för att ytterligare utveckla kvaliteten på utbildningen. Det är till exempel viktigt att rektor och lärare följer upp att undervisning ges inom alla kunskapsområden och att skolan tydliggör sina rutiner för arbetet med särskilt stöd inom idrott och hälsa så att elever som riskerar att inte nå kunskapskraven och får särskilt stöd också får utarbetade åtgärdsprogram.

## **2. Uppfyller undervisningen i idrott och hälsa styrdokumentens krav på en likvärdig utbildning efter varje elevs förutsättningar och behov?**

---

*Enligt **skollagen** ska utbildningen inom varje skolform vara likvärdig, oavsett var i landet den anordnas. Grundskolans **läroplan** anger att undervisningen ska anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Den ska främja elevernas fortsatta lärande och kunskapsutveckling med utgångspunkt i elevernas bakgrund, tidigare erfarenheter, språk och kunskaper. Skolan ska aktivt och medvetet främja kvinnors och mäns lika rätt och möjligheter. Skolan har därvid ett ansvar för att motverka traditionella könsmönster och ska därför ge utrymme för eleverna att pröva och utveckla sin förmåga och sina intressen oberoende av könstillhörighet.*

**Forskning och beprövad erfarenhet** visar att undervisningen i idrott och hälsa bidragit till en negativ självbild för vissa elever. Trots ämnets allmänna popularitet har idrott och hälsa en relativt hög frånvaro. En förhållandevis stor andel elever deltar sällan aktivt i undervisningen. Skolans mest angelägna uppgift är därför att uppmärksamma de elever som inte finner sig tillrätta med ämnet. De skolor där bedömningskriterierna i idrott och hälsa är tydligt uttalade är de som lyckas bäst. Genusperspektivet och faktorer hos eleverna som föreningsengagemang, ekonomiska villkor och sociokulturell bakgrund är viktiga att ta hänsyn till. Lärarens egna attityder till ämnet är också en faktor som påverkar. Viktigt är även samverkan mellan idrottslärare och lärare i andra ämnen. Då dessa delar beaktas har skolan bättre förutsättningar att lyckas med undervisningen i idrott och hälsa.

---

***Anpassar skolan undervisningen i idrott och hälsa för varje elevs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande?***

De samtal och intervjuer som Skolinspektionen haft med eleverna visar att eleverna tycker att ämnet idrott och hälsa är kul. Många av eleverna tycker också att ämne är viktigt och att de tillåts prova på flera olika sporter och övningar.

Läraren menar i intervjun att det är viktigt att pojkar och flickor får lika mycket utrymme i undervisningen. Pojkarnas bild är att flickornas intressen i högre grad styr vilka moment lektionerna innehåller, men medger också att när de får bestämma blir det mest fotboll och hockey. Flickorna i intervjun håller med om att pojkarnas intressen mest handlar om fotboll och hockey, men är inte lika övertygade om att deras intressen styr mer än pojkarnas.

Läraren beskriver att övningar planeras så att eleverna kan välja mellan lättare och svårare moment och att till exempel teknikövningar med boll sker i mindre grupper eller individuellt innan till exempel matcher spelas tillsammans.

De lektioner Skolinspektionen observerade handlade om dans till musik som ingår i ett tema om dans som omfattar flera lektioner. Av Skolinspektionens granskning framkommer inget annat än att skolan anpassar undervisningen till varje elevs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.

***Har eleverna kunskap om syfte, centralt innehåll och kunskapskrav i idrott och hälsa?***

Intervjuer visar att lärare och elever sällan diskuterar syfte, centralt innehåll och kunskapskrav för undervisningen. Elevintervjuerna visar också att eleverna inte har tillräckliga kunskaper om kunskapskraven för att kunna relatera undervisningen till dessa. Eleverna kan inte på ett tydligt sätt ge uttryck för vilka kunskaper och färdigheter de förväntas få genom undervisningen i idrott och hälsa. Särskilt har eleverna i vissa fall svårt att förstå syftet med de enskilda lektionernas upplägg i förhållande till kunskapskraven. Därför behöver skolan tydliggöra kopplingen för eleverna mellan undervisningen och syfte och centralt innehåll för idrott och hälsa.

***Har skolan sådan tillgång till lokaler och utrustning att en likvärdig utbildning kan genomföras?***

Boskataskolan har tillgång till såväl lämpliga lokaler som utrustning för undervisningen i idrott och hälsa. För inomhusundervisning finns en idrottshall ut-

rustad för fysiska och motoriska övningar, samt för de vanligaste bollsporterna. Skolan är belägen så att det finns möjligheter för utomhusaktiviteter och friluftsliv som skidåkning, skridskoåkning och orientering. Eleverna har även tillgång till simhall.

***Kontrollerar lärarna elevernas närvaro och deltagande i undervisningen i idrott och hälsa?***

Inför varje undervisningstillfälle kontrollerar läraren elevernas närvaro och orsaker till elevers frånvaro. Granskningen visar att närvaron i idrott och hälsa i årskurserna 4–6 är hög.

Vid besöket på Boskataskolan förekom att elever var närvarande men inte deltog i undervisningen i idrott och hälsa på grund av sjukdom eller skada. Både observationer och intervjuer visar att idrottsläraren löser dessa situationer på olika sätt. I de flesta fall försöker läraren ge eleverna alternativa uppgifter, exempelvis promenad eller arbete med annat skolämne. Det förekommer även att elever sitter vid sidan av lektionen utan några uppgifter. Skolinspektionen noterar också att elever som inte kan delta sällan ges uppgifter som har koppling till innehållet i kursplanen för idrott och hälsa.

Skolinspektionen vill i sammanhanget klargöra att varje aktivitet ska vara kursplanestyrd och relateras till läroplanens mål och kursplanens syfte, centrala innehåll och de kunskapskrav som där anges. Det är därför viktigt att lärarna ger elever som inte kan genomföra planerade aktiviteter, uppgifter som utgår från kursplanens syfte, centrala innehåll och kursplanens kunskapskrav för ämnet idrott och hälsa. Exempel på sådana uppgifter kan vara att eleven observerar och skriftligt eller muntligt reflekterar över lektionens innehåll i förhållande till kunskapskraven eller att eleven deltar i undervisningen i begränsad omfattning.

Skolan behöver därför se till att elever som av något skäl inte kan delta i den gemensamma undervisningen, får uppgifter som utgår från det centrala innehållet i kursplanen för idrott och hälsa och de kunskapskrav som där anges.

***Följer skolan skollagens bestämmelser om befrielse?***

Enligt rektorn har det under de senaste åren inte funnits någon elev som varit befriad från undervisningen i idrott och hälsa.

### *Samverkar lärarna i idrott och hälsa med andra lärare?*

Rektorn uppger att skolan har olika arenor för samverkan mellan lärare. Bland annat personalmöten varje måndag där lärarna samtalar i arbetsgrupper. Läraren i idrott och hälsa har en tjänst som är fördelad på flera skolor. Detta innebär att det är svårt för läraren att delta i de samverkansarenor som finns på skolan. Läraren uppger själv att samverkan med andra lärare på skolan är bra men sker mer ostrukturerat och spontant. Vad gäller ämnesgemensam samverkan med andra idrottslärare i kommunen förekom detta tidigare cirka två gånger per år. Vid dessa träffar diskuterades bland annat betyg och bedömning. Några sådana träffar genomförs för närvarande inte. Läraren efterlyser denna typ av samverkan med sina ämneskolleger i andra skolor.

Skolinspektionen bedömer att skolan behöver skapa bättre möjligheter för läraren i idrott och hälsa till samverkan med andra lärare på skolan och med lärare i idrott och hälsa vid andra skolor.

### *Får lärarna kompetensutveckling inom idrott och hälsa?*

Rektorn uppger att Luleå kommun och skolan inte har tillräckliga resurser för att fortbilda lärarna i den utsträckning som behövs. Det finns centralt avsatta medel som omfattar cirka 2100 kronor per lärare och år. Av dessa medel öronmärks en del pengar för kommunövergripande specialsatsningar. Just nu satsar kommunen på administrativ kompetensutveckling på IT-området. Skolan prioriterar i år barn i behov av särskilt stöd. Rektorn beskriver det som en utmaning att få fram de medel som behövs för personalens fortbildning.

Vad gäller kompetensutveckling för undervisningen i idrott och hälsa inskränker den sig, enligt läraren, till deltagande i idrottslärarstämman vart fjärde år. Övrig kompetensutveckling ligger långt tillbaka i tiden.

Skolinspektionen bedömer mot bakgrund av ovanstående att läraren vid granskningstillfället inte får kompetensutveckling i sådan utsträckning att det är möjligt att följa ämnets utveckling och bedriva undervisning i enlighet med de nationella målen.

***Sker skolans samverkan med föreningslivet på ett sådant sätt att kraven på likvärdig utbildning uppfylls?***

Boskataskolan har en aktiv samverkan med den lokala fotbollsföreningen Lira. Denna samverkan sker dock inte inom ramen för undervisningen i idrott och hälsa.

***Ser skolan till att kränkande behandling inte förekommer i samband med undervisningen i idrott och hälsa?***

De lektioner i idrott och hälsa som Skolinspektionen besökte präglades av god stämning mellan eleverna. Lärare och elever betedde sig respektfullt mot varandra. Vid elevintervjuerna framkommer att alla elever får vara med och delaktiga på lektionerna och ingen hamnar utanför. Vid elevintervjuerna framkommer dock också att det kan vara stökigt i samband med dusch och ombyte i anslutning till lektionerna i idrott och hälsa. Även om eleverna i samtalen menar att mobbing och kränkningar sällan förekommer uttrycker de att elever ibland är "taskiga" mot varandra. Det kan också handla om brist på integritet och en känsla av obehag inför duschsituationen då det till exempel har hänt att killarna öppnat dörren in till tjejernas omklädningsrum. Eleverna beskriver också situationer där någon blivit kallad för tillmälen.

Skolan har uppmärksammat problemet och en del åtgärder har vidtagits. Bland annat har elever kunnat använda skolans personaldusch. Både lärare och elever beskriver att det råder nolltolerans mot kränkande behandling och att åtgärder vidtas när problem med kränkningar uppdagas.

Skolinspektionen konstaterar utifrån beskrivningen ovan att skolan har rutiner för att agera vid de tillfällen kränkningar skett. Enligt intervjuer med lärare och elever följer skolan också dessa rutiner. Skolan behöver dock utveckla det förebyggande arbetet så att kränkande behandling mellan elever inte inträffar i idrott och hälsa i samband med omklädning och dusch.

**Sammanfattningsvis bedömer skolinspektionen att det är ur ett likvärdighetsperspektiv viktigt att skolan stärker kompetensutvecklingen och samverkansformer för lärare i idrott och hälsa. Det är också viktigt att eleverna görs medvetna om sambandet mellan de aktiviteter som genomförs på lektionerna och vad de förväntas kunna utifrån kunskapskraven i kursplanen för idrott och hälsa. Skolan behöver också se till att alla elever deltar i undervisningen i idrott och hälsa och att undervisningsmiljön i alla avseende är trygg för eleverna.**

### **Tvärgående granskningsaspekt:**

#### **Används IT-verktyg i undervisningen på ett sätt som stödjer elevernas kunskapsutveckling och utvecklingen av deras digitala förmåga?**

---

***Skollagen** anger att det för utbildningen ska finnas de lokaler och den utrustning som behövs för att syftet med utbildningen kan uppfyllas. I förarbetet till lagen talas om "elevers varierande behov avseende kommunikation, information och informationsteknik". Enligt grundskolans **läroplan** ska eleverna kunna använda modern teknik som ett verktyg för kunskapssökande, kommunikation, skapande och lärande.*

***Forskning och beprövad erfarenhet** visar att IT i undervisningen bör struktureras och användas på ett medvetet sätt. En IT-strategi måste fokusera på mer än bara teknisk utrustning och tillgänglighet – den måste även sträva efter att skapa en omfattande digital kompetens bland eleverna och bör genomsyra i stort sett alla ämnen.*

---

#### **Stödjer IT-användningen elevernas lärande och utvecklingen av elevernas digitala kompetens?**

Granskningen visar att IT-verktyg inte används i undervisningen i idrott och hälsa vid Boskataskolan. Detta framkommer av dokumentation från skolan samt intervjuer med rektor, lärare och elever. Skolan behöver därför arbeta för att utveckla användningen av IT-verktyg i idrott och hälsa så att eleverna får en tidsenlig undervisning och så att idrott och hälsa bidrar till läroplanens mål om att eleverna ska kunna använda moderna teknik som verktyg för kunskapssökande, kommunikation, skapande och lärande.

**Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att skolan behöver utveckla användningen av IT-verktyg i idrott och hälsa.**

### **Bakgrundsuppgifter om Boskataskolan**

---

På Boskataskolan, som ligger i Luleå kommun, går elever från förskoleklass till årskurs 6. Skolan är indelad i två hus, Tallen och Björken. I Björkens arbetsenhet går 82 elever från åldern 5/6 - 9/10 år. I Tallens arbetsenhet går 63 elever från åldern 9/10 - 12/13 år. I varje arbetsenhet finns också ett fritidshem.

Utöver arbetsenheterna finns två arbetslag "De yngre" (F-2) och de "De äldre" (3–6). De respektive arbetslagen är självstyrande och planerar, fördelar och genomför arbetsuppgifterna utifrån uppdraget och de tilldelade resurserna.

Undervisningen i idrott och hälsa bedrivs av en lärare som är utbildad för äm-

net men som också undervisar på andra skolor i kommunen. Skolan leds av en rektor som också ansvarar för en annan skolenhet i kommunen.

## Syfte och frågeställningar

---

Syftet med kvalitetsgranskningen är att ta reda på om kommunala och fristående skolor följer innehållet i läroplanen och i kursplanen för idrott och hälsa i årskurserna 4–6. Särskilt har utvalda aspekter kring hur undervisningen i ämnet lever upp till styrdokumentens krav på en likvärdig utbildning granskats. Granskningen har utgått från följande frågeställningar.

### **1. Täcker undervisningen i idrott och hälsa in syftet och alla kunskapsområden så att eleverna ges möjlighet att uppnå kunskapskraven?**

Inom ramen för denna frågeställning har Skolinspektionen granskat att ämnets syfte och samtliga kunskapsområden som omnämns i kursplanen för idrott och hälsa finns med i skolans och lärarens övergripande planering och ges tillräckligt utrymme i undervisningen. Skolinspektionen har granskat den lokala planeringen på både lektions- och årskursnivå och i samband med detta efterfrågat motiven bakom val av undervisningsinnehåll.

Särskild uppmärksamhet har riktats mot de områden som forskning och utvärdering funnit ofta försummas, vid sidan av kunskapsområdena hälsa och livsstil samt friluftsliv och utevistelse, även specifika innehållspunkter som simundervisning, dans och rytmik, orientering och kunskap om första hjälpen och agerande i nödsituationer.

### **2. Uppfyller undervisningen i idrott och hälsa styrdokumentens krav på en likvärdig utbildning anpassad efter varje elevs förutsättningar och behov?**

Inom detta område har granskats huruvida enskilda elever eller grupper av elever riskerar att missgynnas utifrån undervisningens innehåll eller genomförande. Av särskild vikt här är jämställdhets- och genusfrågor, alltså i vad mån utbildningen är anpassad efter elevers olika förutsättningar och intressen och i vad mån den tar sin utgångspunkt i traditionella könsroller. Skolinspektionen har även granskat i vilken mån både elever med och utan idrottserfarenhet kan tillgodogöra sig undervisningen. Även närvaro- och deltagandemönster har granskats utifrån dessa perspektiv.

### **IT i undervisningen**

I anslutning till granskningen av idrott och hälsa har även en tvärgående granskning om IT i undervisningen genomförts. Inspektörerna har där grans-

kat om undervisningen i idrott och hälsa innehåller IT-relaterade inslag för att läroplansmålen och kunskapskraven ska kunna nås.

## **Metod och material**

---

Innan besöket på skolan genomförts har en dokumentanalys gjorts. Dokumentationen har begärts in från den granskade skolan och innefattar bland annat lektionsplanering, underlag för utvecklingssamtal, lokala bedömningskriterier, skriftliga omdömen i idrott och hälsa, åtgärdsprogram i idrott och hälsa, dokumentation om personal, eventuella beslut om befrielse för elever med mera.

I samband med att dokument begärts in har Skolinspektionen därutöver efterfrågat en verksamhetsbeskrivning som fyllts i av rektorn och lärarna som undervisar i idrott och hälsa. Skolinspektionen har på så vis getts en inledande bild av skolans undervisning i idrott och hälsa.

Vidare har granskningen genomförts med hjälp av lektionsobservationer. Syftet med observationerna är att inspektörerna dels kunnat skapa sig en allmän bild av undervisningen och dels getts möjlighet att samla in data för underlag till bedömningar.

I syfte att få en allsidig bild av skolans undervisning i idrott och hälsa har inspektörerna därutöver genomfört intervjuer med skolan rektor, de lärare som undervisar i ämnet samt ett urval av elever i årskurserna 4–6.